

Perheen huono-osaisuus lisää huostaanoton riskiä

Perhe ja elinolot vaikuttavat selvästi lasten riskiin joutua sijoitetuksi kodin ulkopuolelle. Vanhempien matala koulutustaso, toimeentulotuen saanti ja mielenterveysongelmat lisäävät riskiä selvästi. Pitkäaikainen toimeentulotuen saanti nostaa riskin jopa viisinkertaiseksi muuhun väestöön verrattuna. Myös teiniäitiys, äidin yksinhuoltajuus, vanhempien avioero sekä vanhempien kuolema lisäävät huomattavasti riskiä joutua sijoitetuksi.

Perheeseen liittyvät tekijät ennustavat voimakkaammin pienten lasten kuin teini-ikäisten sijoituksia. Teini-ikäisillä syynä kodin ulkopuolelle sijoittamiseen on usein nuoren ongelmakäyttäytyminen, vaikka taustalla on yleensä myös perhetekijöitä. Riskitekijöissä ja niiden vaikutusten voimakkuuksissa on myös sukupuolten välisiä eroja.

Tulokset perustuvat Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tuoreeseen, kaikki Suomessa vuonna 1987 syntyneet lapset kattavaan rekisteritutkimukseen. Lasten elämää seurattiin yhdistämällä syntymärekisterin tietoja useiden muiden rekistereiden, kuten lastensuojelurekisterin, tietoihin. Näin saatiin kansainvälisestikin poikkeuksellisen laaja tutkimusaineisto, jonka avulla voidaan osoittaa, mitkä taustatekijät lisäävät riskiä tulla sijoitetuksi kodin ulkopuolelle.

Tutkimuksen tulokset vahvistavat aiempia käsityksiä lastensuojelun riskitekijöistä. Rekistereissä ei kuitenkaan ole tietoa kaikista tärkeistä ennusteellisista tekijöistä, kuten vanhempien päihdeongelmista ja perheväkivallasta, jotka ovat usein sijoitusten syynä. Näiden tekijöiden selvittämiseksi tarvitaan rekisteritutkimuksen rinnalle myös kyselypohjaisia seurantatutkimuksia sekä laadullisia tutkimuksia.

Tutkimusta jatketaan selvittämällä, miten kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ovat pärjänneet myöhemmin elämässään. Tutkimusten tuloksia pyritään hyödyntämään edistettäessä riskiryhmiin kuuluvien lasten selviytymistä.

Antti Väisänen

tutkija

CHESS-yksikkö

etunimi.sukunimi@thl.fi

(Kuvaaja: Maarit Kytöharju)

Laura Kestilä
erikoistutkija
Vähimmäisturvayksikkö
etunimi.sukunimi@thl.fi

Lisää tietoa:

Kestilä L, Paananen R, Väisänen A, Muuri A, Merikukka M, Heino T, Gissler M. Kodin ulkopuolelle sijoittamisen riskitekijät, Rekisteripohjainen seurantatutkimus Suomessa vuonna 1987 syntyneistä, Yhteiskuntapolitiikka 77 (2012):1, 34–52.